



GERMÁN CABALLERO

Quan sentien parlar de *la Catedral*, pensaven en San Mamés, el vell estadi de l'Athletic Club. No n'hi havia cap altra. Per a uns amants del futbol com ells quatre, aquell qualificatiu va intrínsecament lligat al *zirimiri* i els gols de cap. *La Catedral* era Bilbao en estat pur.

No era estrany. La majoria de valencians desconeixen que hi ha una *Catedral* pròpia, i que no té res a veure amb la de la plaça de la Mare de Déu de València. La *Catedral* de Pelayo es troba a un quilòmetre i mig de distància en direcció sud, a tocar de l'estació del Nord.

Pedro Valero hi estudiava ben a prop i era un assidu de París València, però no sabia que al davant d'aquella llibreria hi havia un trinquet. El Trinquet, amb majúscules. Perquè Pelayo, efectivament, ve a ser el San Mamés valencià, amb un matís important: mentre el futbol és un esport de masses, la pilota no ha penetrat amb força al cap i casal i

## La pilota trenca el mur

Reclosa durant massa anys a l'interior del trinquet i als carrers dels pobles, la pilota valenciana experimenta un salt qualitatiu amb 'Ferida'. Aquesta publicació trimestral transmet una imatge moderna i conceptual de l'esport autòcton per excel·lència. Al darrere hi ha quatre joves periodistes que encara no han entrat en la trentena i que estan decidits a posar fi a la invisibilitat d'una tradició que es manté molt viva en algunes comarques però que, en canvi, no rep gaire atenció per part dels mitjans de comunicació. 'Ferida' vol curar aquesta ferida, i fer-ho amb estil.

*Reportatge de Víctor Maceda*

D'esquerra a dreta, Àlex Martínez Orts, Pedro Valero, Toni Mateo i Àlex Zahinos fullejant un exemplar de *Ferida* al trinquet de Pelayo, al centre de València. A sota, l'exemplar del primer número i alguns dels productes de marxandatge relacionats amb la publicació.

continua tenint un públic d'edat avançada, majoritàriament masculí. "Ma mare és natural de Montserrat, a la Ribera Alta, i allà, o ets músic o jugues a pilota. En canvi, a València, de pilota, no sentia a parlar a ningú. Si no haguera freqüentat el poble, mai no hauria pres consciència del que significava aquest esport".

Els orígens d'Àlex Zahinos són lluny de la Ribera. En concret, a Còrdova i Extremadura, i els seus lligams amb l'escala i corda o el raspall, encara més tangencials. "Les úniques referències de la pilota que tenia es remuntaven a les retransmissions de Canal 9, que no m'interessaven excessivament. Jo era de futbol, futbol i futbol, fins que un dia vaig entrar al trinquet i m'hi vaig sentir atret".

Si fa no fa, com Àlex Martínez Orts, de família benidormera, la ciutat on va viure fins als sis anys. Ni a la Marina Baixa ni després a València, tampoc no va prestar gaire atenció a la pràctica que agradava tant al seu iaio. "Ell anava molt al trinquet, però mai no va proposar-me que l'hi acompanyara", recorda amb un punt d'amargor.

Tot el contrari que Toni Mateo, de Benissa, que sí que se'n considerava un aficionat. "Al poble acostumava a veure partides, tant al carrer com al trinquet". La Marina Alta és la zona zero de moltes coses, i també de la pilota, que practiquen grans i menuts.

## De l'aula al paper

Tots quatre, de la collita del 1988, van coincidir a la Universitat de València, on van cursar estudis de periodisme. Més tard van prendre camins diferents, però sense perdre el contacte. En el cas de Mateo, va marxar a Barcelona per tal de fer un màster de disseny gràfic. "Com a projecte final, havia d'elaborar la maqueta d'una publicació, i vaig fer-ne una de dedicada a la pilota valenciana". Ell no ho sabia, però havia fecundat *Ferida*, que anys a venir, cobraria vida pròpia.

Pedro Valero i Àlex Zahinos van entrar com a redactors al diari *Levante-*

*EMV*. El primer va poder donar resposta a la seua passió futbolística, que encara cultiva amb cròniques periòdiques dels partits del Llevant UE. De vegades, però, fa incursions en altres matèries, com ara fa dos anys, quan va cobrir la final individual d'escala i corda en què Soro va derrotar Puchol. Va quedar-ne impactat: va poder entrevistar els dos pilotaris la vespra de la partida, i minuts després que s'acabara, al vestidor, va veure'ls plorar d'emoció i de pena, respectivament. "Aquell dia m'hi vaig enganxar", explica.

Un altre dia, Zahinos va somiar despert i en veu alta. "Com *molaria* fer una revista de pilota!", va dir davant de Valero, que cada vegada escrivia més sobre l'esport autòcton per excel·lència. I ben mirat, no era una bogeria, perquè comptaven amb el projecte conceptual, absolutament innovador, del seu company de promoció Toni Mateo. Ara fa un any, aquell somni va començar a convertir-se en realitat.

En el procés de gestació va participar Àlex Martínez Orts, el quart *beatle* del grup, que s'encarrega de l'edició i els aspectes comercials. Quan mira cap

enrere, observa "una feina molt dura, de molts mesos", que ha consistit a "precisar-ne l'enfocament i els continguts". No volien una publicació que n'informara dels resultats, sinó que es tractava de capbussar-se en les mil i una històries que envolten aquest esport. Perquè, tal com subratlla, "la pilota va molt més enllà: és una qüestió cultural, artística, etnològica", fins al punt que les seues pàgines volen esdevenir un aparador d'escriptors, fotògrafs i artistes valencians que mostren els seus treballs a través de la pilota. El primer número, per exemple, inclou una il·lustració de Manuel Boix i un relat de Vicent Borràs inspirat en una imatge de Txema Rodríguez.

Per la qualitat dels continguts i del disseny, *Ferida* remet a *Panenka i Llibero*, un parell de revistes sorgides els últims anys que aporten una mirada diferent sobre el futbol. Més reflexiva i desapaixonada. Menys visceral i mercantilista. "Vam fugir de l'ortodòxia, vam alliberar-nos dels complexos i vam decidir-nos a fer allò que calia fer", comenta amb convicció Zahinos. "La pilota mou molt pocs diners en comparació del fut- →



VIDAL ORGA

Ferida atorga una importància clau al disseny. El format A3 fa que els seus continguts siguin molt visuals.

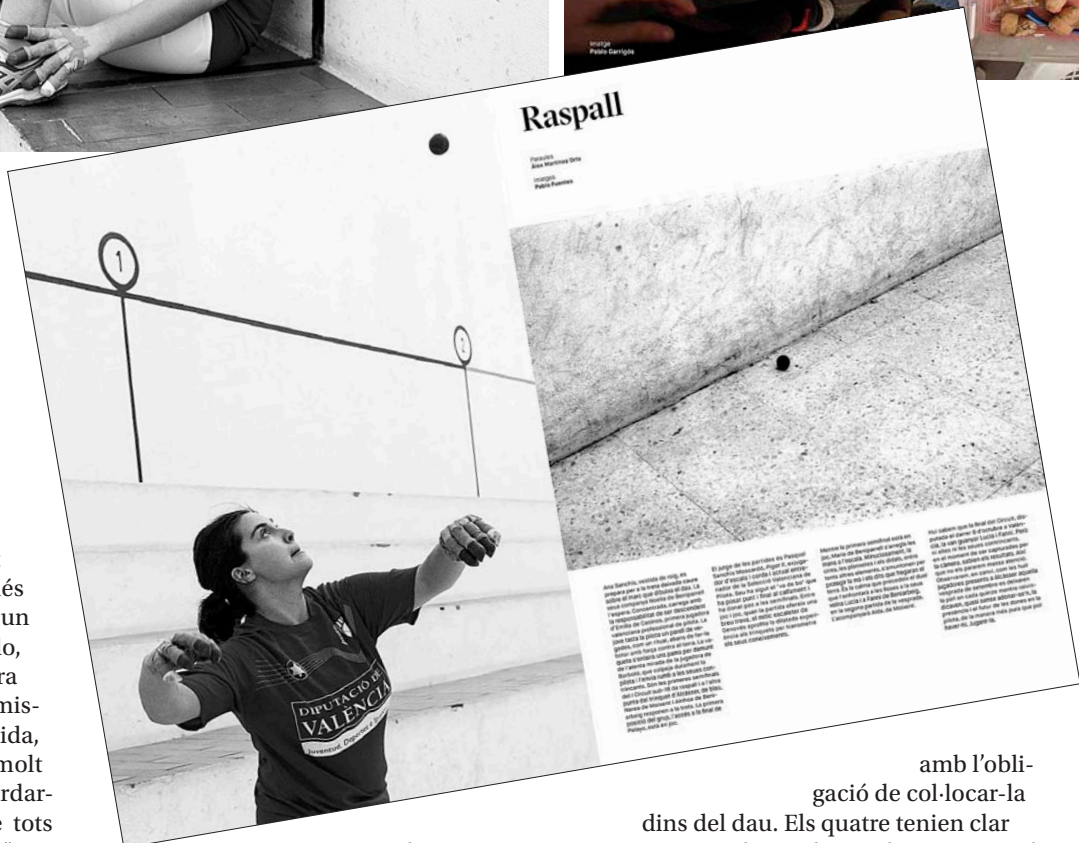


→ bol, però d'emoció, n'hi ha tanta o més; si expliquem les històries que hi ha al darrere, de segur que la gent s'hi interessarà", opina Valero.

La crisi que travessa el sector no va desviar-los, gens ni mica, del seu desig de fer una publicació en paper. A l'editorial del primer número admeten que es tracta d'un "salt al buit, desafiant el sentit comú", però no hi havia cap més alternativa. "No és igual llegir un llibre amb l'e-book que tocar-lo, olorar-lo i fullejar-lo", considera Valero, "i seguint aquesta premissa, *Ferida* està feta per ser llegida, però, sobretot, per gaudir-ne molt en tenir-la a les mans, per guardar-la a casa i per col·leccionar-ne tots els números a la prestatgeria". "Un objecte de valor", en paraules d'Àlex Martínez, que l'altre Àlex, Zahinos, vol veure "al trinquet i a la facultat".

### La 'Ferida' per dins

La denominació, *Ferida*, fa referència a



la primera jugada que es produeix en totes les modalitats de pilota en què es feix i no es trau. A les modalitats de carrer on no es trau o en el trinquet, en el cas de l'escala i corda, *ferir* significa colpejar la pilota per posar-la en joc

amb l'obligació de col·locar-la dins del dau. Els quatre tenien clar que aquest havia de ser el nom, i que el contingut havia de ser monolingüe. "És que la pilota en castellà...", riuen. Ni s'ho van plantejar. "El valor de les llengües implica totes les coses que li són pròpies en exclusiva, la riquesa d'una llengua consisteix a dir-li d'una manera a quel-

